

Recensjonsartikkel om *The Hunger Games*

Angeline Liles

Angeline Liles skriver for online-magasinet *Threads*
og er ansatt ved Cambridge Universitetsbibliotek

”Hjemme er hvor ditt hjerte er.” Men hva annet definerer ”hjemme”?

Kjenner vi hjemmet igjen på mursteinene og mørtelen, eller gjennom relasjonene det representerer? Tanken om ”hjem” er subtilt i forandring gjennom *Dødslekene*-trilogien (*The Hunger Games*) av Suzanne Collins. Trilogien passerte nylig J.K. Rowlings Harry Potter-serie som Amazons bestselgende bokserie. Collins har med suksess gått den smale stien det er å skrive fiksjon for unge voksne som også bergtar godt voksne.

I et post-apokalyptisk dystopisk Amerika følger man via førstepersonsperspektiv de indre tankene og de ekstraordinære hendelsene i livet til 16 år gamle Katniss Everdeen. Under styret av det totalitære regimet i hovedstaden Capitol er verden Panem delt inn i nummererte distrikter, som kjennetegnes av hvilke rikdommer de produserer på vegne av det velstående Capitol. Jo større avstand fra Capitol, jo fattigere er distriktet, og Everdeen-familien holder til i distrikt 12. Katniss beskriver uten omsvøp det tunge livet i gravedistriktet hennes, og kaller det ”*Distrikt tolv. Hvor man kan sulte i hjel i trygghet.*” Hun omtaler fellesskapet sitt som ”menn og kvinner med lutende skuldre, svulmende knoker, og mange av dem har for lengst sluttet å prøve å skrubbe kullstøvet bort fra de brukne neglene og linjene i de utmagrede ansiktene.”

Ikke overraskende uttrykker Katniss

bitterhet overfor Capitol, som bevisst påfører dem forhold preget av fattigdom og desperasjon.

I tillegg har man de såkalte *Dødslekene*. Begivenheten arrangeres hvert år som en straff for et mislykket opprør distriktene førte mot Capitol. To tilfeldige barn plukkes ut fra hvert distrikt for å kjempe til døden på den beryktede arenaen. Lekene kringkastes til alle distriktene i Panem, og mens distrikts-innbyggerne følger med i spenning for å se om deres barn overlever, fryder Capitol seg over å vedde på hvem som kommer til å ende opp som Seierherren, den eneste overlevende. Så da Katniss' lillesøster blir valgt ut, og Katniss frivillig tar hennes plass, er det ikke vanskelig å forestille seg at et gammelt mønster er i ferd med å brytes i Panem.

Det forunderlige med Katniss er at hun streber mot noe bedre enn det hun for tiden kaller ”hjem”, uten noen sikkerhet for at noe bedre faktisk er mulig. Hun kjenner ikke til annet enn fattigdommen i distrikt 12, og likevel ”vet” hun at på grunn av alt det gale hun ser, må det også finnes noe rett. Hennes reaksjon på urettferdighet er å tørste etter rettferdighet, en respons som er vanlig hos hele menneskeheten og best formulert av C.S. Lewis: ”*Dersom jeg finner i meg selv et begjær som ingen erfaring i denne verden kan tilfredsstille, er den mest sannsynlige forklaringen at jeg var skapt for en annen verden.*” (*Mere Christianity/Se det i øynene*).

For at noe skal være galt, må noe annet være rett, og gjennom trilogiens progresjon blir Katniss en legemliggjøring av dette "rette" for andre. Hun lengter etter det og blir et nasjonalt symbol for opprøret mot det som er galt. Hennes gjerninger og oppførsel på arenaen er definert av dette uforklarlige håpet. Idet lekene blir kringkastet til hele Panem, blir befolkningen oppmerksomme på hennes visjon. De identifiserer seg med den og forener seg i et opprør med et ønske om forandringer.

I motsetning til kristne, har ikke Katniss eller Panems befolkning noe sikkert løfte om et forløst og perfekt hjem, og hennes rolle som et nasjonalt symbol på håp er ingen erstatning for en frelser.

Hvordan vil dette perfekte "hjem" fortone seg? *"Katniss, det finnes ikke noe distrikt tolv"*, informerer hennes venn Gale Hawthorn om i slutten av bok to, *Opp i flammer*. Det fysiske hjemmet har blitt ødelagt av Capitol, og hun forblir tvangsforflyttet gjennom hele neste bok frem til de avsluttende sidene. "Hjem" må være noe mer enn mørtel og murstein, innser hun, mens hun fortsetter å jobbe mot dette håpet til tross for tvangsforflyttingen. Den romantiske siden av trilogien omhandler Gale og Peeta Mellark, mens Katniss forsøker å avgjøre hvem som er den rette gutten for henne. Peeta er en frelserskikkelse for Everdeen-familien, idet han berget dem fra sult flere år tidligere. Katniss formulerer en viktig erkjennelse i den første boka: *"Ideen om å miste Peeta slo meg igjen, og jeg innså hvor sterkt jeg ikke vil at han skal dø [...] Og det er ikke bare det at jeg ikke vil være alene. Det er ham. Jeg vil ikke miste gutten med brodet."*

Dette introduserer et annet aspekt ved "hjem" – det kan ikke bare være et sted hvor rettferdighet rår, men også et sted der relasjoner leves ut. Selv om hun i første

bok innrømmer *"Dersom han dør, vil jeg aldri kunne dra hjem igjen, ikke ordentlig"*, innser hun ikke før i slutten av trilogien at Peetas nærvær vil definere "hjem" for henne, og at uten ham vil hun ikke ha noe "hjem".

Konklusjonen blir at "hjem" ikke er en bygning eller et sted, selv om Katniss vender tilbake til distrikt 12 og en Seierherreherregård. Etter alle traumene og smertene er beslutningen at "hjem" ikke bare er et forandret politisk system, selv om dette er avgjørende, men det er også en relasjon. I denne ønskedrøm-oppfyllende fiksjonsverdenen rettet mot unge voksne, er det her det må ende. Men Katniss som vender "hjem", tilbake til et forløst forhold til Peeta, er bare en skygge av det absolutte forholdet vi i denne verden må bli frelst inn i. Frem til kristne er gjenforent med Jesus, vil de lengte hjem. De som ennå ikke kjenner Kristus, vil dypest sett lengte etter, og lete etter, dette forholdet, dette hjemmet, hele sitt liv. Guds folk har blitt lovet en evig, fysisk tilstedeværelse med deres frelser, og det er dette forholdet som definerer himmelen. Himmelen er ikke definert som et fint sted å være, men som Jesu bosted. Han er vårt hjem.

Hvorfor har *Dødslekene*-trilogien, både i bok- og filmformat, blitt så universelt populær? Som mange andre sjangerblandende serier rettet mot unge voksne, fyller den et tomrom etterlatt etter tapet av den gamle, store fortellingen, den som bandt sammen våre individuelle historier til en helhetlig, større mening, og som er så uakseptabel i vårt postmoderne klima. *Dødslekene* tilbyr oss en mektig – men flyktig – tilfredsstillende ved å gi en fiktiv fortelling vi alle kan hengi oss til for en kortere periode. Meta-fortellingen i vår virkelighet tilhører med rette Gud.

Sitatene fra *Hunger Games* og C.S. Lewis er fritt oversatt fra de engelske utgavene.

Oversatt av Ingar T. Hauge